

eul_wid: udm-ap

Πορφύριος ὁ Τύριος · Porphyry of Tyre

On Philosophy from Oracles

Περὶ φιλοσοφίας ἐκ χρησμῶν

Period: Ὀψιμαρχαία [Late Antique](#)
Dialect: Κοινή φιλοσοφική [Philosophical Koine](#)
Domain: Φιλοσοφία [Philosophy](#)
Format: Πραγματεία [Treatise](#)
Affiliation: [Neoplatonist](#)

- 109 (1t) ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚ ΛΟΓΙΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ. Βέβαιος δὲ καὶ μόνιμος ὁ ἐντεῦθεν ὡς ἂν ἐκ μόνου βεβαίου τὰς ἐλπίδας τοῦ σωθῆναι ἀρυόμενος, οἷς δὴ καὶ μεταδώσεις μηδὲν ὑφαιρούμενος. ἐπεὶ καὶ γὰρ τοὺς θεοὺς μαρτύρομαι, ὡς οὐδὲν οὔτε προστέθεικα οὔτε ἀφεῖλον τῶν χρησθέντων νοημάτων, εἰ μὴ που λέξιν ἡμαρτημένην διώρθωσα ἢ πρὸς τὸ σαφέστερον μεταβέβληκα, ἢ τὸ μέτρον ἐλλεῖπον ἀνεπλήρωσα, ἢ τι τῶν μὴ πρὸς τὴν πρόθεσιν συντεινόντων διέγραψα, ὥστε τὸν νοῦν ἀκραιφνῆ τῶν ῥηθέντων διετήρησα, εὐλαβούμενος τὴν ἐκ τούτων ἀσέβειαν μᾶλλον ἢ τὴν ἐκ τῆς ἱεροσυλίας τιμωρὸν ἐπομένην δίκην. ἔξει δὲ ἡ παρούσα συναγωγή πολλῶν μὲν τῶν κατὰ φιλοσοφίαν δογμάτων ἀναγραφῆν, ὡς οἱ θεοὶ τάληθές ἔχειν ἐθέσπισαν· ἐπ’ ὀλίγον δὲ καὶ τῆς χρηστικῆς ἀψόμεθα πραγματείας, ἢ τις πρὸς τὴν θεωρίαν ὀνήσει καὶ πρὸς τὴν ὅλην κάθαρσιν τοῦ βίου.
- 110 ἦν δ’ ἔχει ὠφέλειαν ἡ συναγωγή μάλιστα εἴσονται, ὅσοι περ τὴν ἀλήθειαν ὠδίναντες ἠῤῥξαντο ποτε τῆς ἐκ θεῶν ἐπιφανείας τυχόντες ἀνάπαυσιν λαβεῖν τῆς ἀπορίας διὰ τὴν τῶν λεγόντων ἀξιόπιστον διδασκαλίαν. Σὺ δ’, εἴπερ τι, καὶ ταῦτα πειρῶ μὴ δημοσιεύειν, μηδ’ ἄχρι καὶ τῶν βεβήλων ρίπτειν αὐτὰ δόξης ἔνεκα ἢ κέρδους ἢ τινος ἄλλης οὐκ εὐαγοῦς κολακείας. κίνδυνος γὰρ οὐ σοὶ μόνον τὰς ἐντολὰς παραβαίνοντι ταύτας ἀλλὰ κάμοι ῥαδίως πιστεύσαντι τῷ στέγειν παρ’ ἐαυτῷ μὴ δυναμένῳ τὰς εὐποιίας, δοτέον δὴ τοῖς τὸν βίον ἐνστησασμένοις πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς σωτηρίαν. Ταῦτά μοι ὡς ἀρρήτων ἀρρητότατα κρύπτειν· οὐδὲ γὰρ οἱ θεοὶ φανερώς περὶ αὐτῶν ἐθέσπισαν, ἀλλὰ δι’ αἰνιγμάτων. Ἀκολουθῶς μετὰ τὰ ῥηθέντα περὶ εὐσεβείας, ἃ περὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν ἔχρησαν ἀναγράφοιμεν ἂν, ὧν ἐκ μέρους κἂν τοῖς περὶ εὐσεβείας φθάσαντες παρατεθείκαμεν.
- 111 (19) Ἔστι δὲ ὁ χρησμὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, ἅμα καὶ διαίρεσιν τῆς τῶν θεῶν περιέχων τάξεως· Ἐργάζου, φίλε, τήνδε θεόσδοτον ἐς τρίβον ἐλθὼν, μηδ’ ἐπιλήθεο τῶν μακάρων, θυσίας ἐναγίζων πῇ μὲν ἐπιχθονίοις, πῇ δ’ οὐρανίοις, ποτὲ δ’ αἵθρης αὐτοῖσιν βασιλεῦσι καὶ ἡέρος ὑγροπόροιο, ἡδὲ θαλασσαίοις καὶ ὑποχθονίοισιν ἅπασιν· πάντα γὰρ ἐνδέδεται φύσεως μεστῶμασι τῶνδε.
- 113 ζῶων δ’ ὡς θέμις ἐστὶ τελευτῆσαι καθαγισμοὺς αἰείσω—δέλτοις δὲ χαράσσετε χρησμὸν ἐμεῖο— τοῖς μὲν ἐπιχθονίοις, τοῖς δ’ οὐρανίοις θεοῖσι.

114

φαιδρὰ μὲν οὐρανίοις, χθονίοις δ' ἐναλίγκια χροίῃ. τῶν χθονίων διάειρε τριχῇ θυσίας ἐναγίζων, νερτερίων κατάθαπτε, καὶ εἰς βόθρον αἷμα τ' ἴαλλε. χεῦε μέλι Νύμφαισι Διωνύσοιό τε δῶρα.

115 ὅσσοι δ' ἀμφὶς γῆν πωτῶμενοι αἰὲν ἕασι, τοῖς δὲ, φόνου πλήσας πάντη πυριπληθέα βωμόν, ἐν πυρὶ βάλλε δέμας θύσας ζῶοιο πετεινοῦ, καὶ μέλι φυράσας Δηϊώϊ ἀλφίτῳ ἔνθευ ἀτμούς τε λιβάνοιο, καὶ οὐλοχύτας ἐπίβαλλε.

116 εὖτε δ' ἐπὶ ψαμάθοισιν ἴης, γλαυκὴν ἄλα χεύας κὰκ κεφαλῆς θυσίαζε, καὶ εἰς βαθὺ κῦμα θαλάσσης ζῶον ὅλον προΐαλλε. τελευτήσας τάδε πάντα ἐς πλατὺν ἡερίων χορὸν ἔρχεο οὐρανίωνων.

117 ἀστραίοις δῆπειτα καὶ αἰθερίοις ἐπὶ πᾶσιν αἷμα μὲν ἐκ λαιμῶν κρουνώμασιν ἀμφὶ θυηλὰς λιμνάζειν, τὰ δὲ γυῖα θεοῖς ἐν δαιτὶ πονεῖσθαι. ἄκρα μὲν Ἥφαίστῳ δόμεναι, τὰ δὲ λοιπὰ πάσασθαι, ἀτμοῖσιν λαροῖσιν ἐνιπλήσαντες ἅπαντα ἡέρα ρευσταλέον· ἐπὶ δ' εὐχὰς πέμπετε τοῖσδε. Αἱ δὲ θυσίαι ἔχουσι τὸν τρόπον τοῦτον κατὰ τὴν προρρηθεῖσαν διαίρεσιν τῶν θεῶν ἐκδιδόμενα.

118 (22) ὄντων γὰρ ὑποχθονίων καὶ ἐπιχθονίων θεῶν, καὶ τῶν μὲν ὑποχθονίων καὶ νερτερίων καλουμένων, τῶν δ' ἐπιχθονίων καὶ χθονίων κληθέντων θεῶν, κοινῶς μὲν τούτοις ἱερεῖα τετράποδα μέλανα θύειν παρακελεύεται. περὶ δὲ τὸν τρόπον τῆς θυσίας ἐξαλλάττει. τοῖς μὲν γὰρ ἐπιχθονίοις σφάζειν ἐπὶ βωμῶν, τοῖς δ' ὑποχθονίοις ἐπὶ βόθρων παρακελεύεται, καὶ μέντοι καὶ θάπτειν τούτοις θύσαντας τὰ σώματα. ὅτι γὰρ κοινὰ τούτων καὶ τὰ τετράποδα, αὐτὸς ἐρωτηθεὶς ἐπήγαγε. ζυνὰ πέλει χθονίων καὶ ὑποχθονίων τάδε μούνων, τετράποδα· χθονίοις ἀρνῶν νεοπηγέα γυῖα.

119 τοῖς δὲ ἀερίοις πτηνὰ θύειν παρακελεύεται ὀλοκαυτοῦντας, καὶ τὸ αἷμα ἐπὶ τῶν βωμῶν περιάγοντας· τοῖς δὲ θαλασσίοις πτηνὰ μὲν, ζῶντα δὲ ἀφιέναι εἰς τὰ κύματα, μέλανα τὴν χροάν ὄντα. φησὶ γάρ τοῖς δ' ἐτέροις τὰ πετεινά, θαλασσαίοις δὲ κελαινά, πᾶσι μὲν λέγων τοῖς θεοῖς πλὴν τῶν χθονίων τὰ πετεινά· μόνοις δὲ τοῖς θαλασσίοις τὰ κελαινά· οὐκοῦν τοῖς ἄλλοις λευκά.

120 τοῖς δ' οὐρανίοις καὶ αἰθερίοις τὰ ἄκρα τῶν ἱερείων λευκῶν ὄντων ἀφιερῶν, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη ἐσθίειν· ἐκ μόνων γὰρ τούτων βρωτέον σοι, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων μή. οὐς δὲ εἴρηκεν ἐν τῇ διαιρέσει οὐρανίους, τούτους ἐνταῦθα ἀστραίους. Ἄρ' οὖν δεήσει ἐξηγήσασθαι τῶν θυσιῶν τὰ σύμβολα τῷ εὐσυνέτῳ δῆλα; τετράποδα μὲν γὰρ τοῖς χθονίοις καὶ χερσαῖα· τῷ γὰρ ὁμοίῳ χαίρει τὸ ὅμοιον. χθόνιον δὲ τὸ πρόβατον καὶ διὰ τοῦτο Δήμητρι φίλον, καὶ ἐν οὐρανῷ τὴν ἔκφανσιν ἐκ τῆς γῆς τῶν καρπῶν μεθ' ἡλίου λοχεύει. μέλανα δὲ τοιαύτη γὰρ ἡ γῆ φύσει σκοτεινὴ. τρία δὲ τοῦ γὰρ σωματικοῦ καὶ γεώδους τὰ τρία σύμβολον. τοῖς μὲν οὖν ἐπιχθονίοις ἄνω ἐπὶ βωμῶν δεῖ θῆσαι· ἐπὶ γὰρ τῆς γῆς ἀναστρέφονται οὗτοι.

121 τοῖς δ' ἐπιχθονίοις ἐν βόθρῳ καὶ ἐν ταφῇ, ἔνθα διατρίβουσι. τὰ πτηνὰ δὲ τοῖς ἄλλοις, ὅτι πάντα θεῖ. καὶ γὰρ τὸ ὕδωρ ἀεικίνητον τῆς θαλάσσης, μέλαν δὲ διὸ καὶ τὰ τοιαῦτα ἱερεῖα πρόσφορα· τοῖς δὲ ἀερίοις λευκά· πεφώτισται γὰρ καὶ ὁ ἀήρ φύσεως ὦν διαφανοῦς. οὐρανίοις δὲ καὶ αἰθερίοις τὰ ἐπὶ τῶν ζώων κουφότερα, ἅπερ ἐστὶν ἄκρα· οὐς κοινωνεῖν τῆς θυσίας δεῖ. δοτῆρες γὰρ οὗτοι ἀγαθῶν· οἱ δὲ ἄλλοι τῶν κακῶν κωλυτήρες. Οὐδὲν ἐν ἀθανάτοισι θεοῖς ποτε διὰ μάταιον οὐδ' ἀκράαντον ἔλεξε σοφοῖς Ἑκάτη θεοφῆταις· ἀλλ' ἀπὸ παγκρατερ οἷο νόου πατρόθεν κατιοῦσα αἰὲν ἀληθείη σελαγίζεται, ἀμφὶ δὲ μῆτις ἔμπεδος ἀρρήκτοισι μένει λογίοισι βεβαία.

122 (2)

δεσμῷ δ' οὖν κλῆιζε· θεὴν γὰρ ἄγεις με τοσύνδε, ὅσση ψυχῶσαι πανυπέρτατον ἤρκεσα κόσμον.
Καὶ μήποτε διὰ τοῦτο τρίμορφος τριμερὴς τε καὶ ἡ ψυχὴ. Ταύτης δὲ τὸ μὲν θυμοειδές, τὸ δὲ
ἐπιθυμητικόν· ὅθεν καὶ πρὸς τὰ ἐρωτικά καλεῖται.

123 Καὶ μὴν ὃ τι ἐκάστω ἐπιτέτακται, αὐτοὶ δεδηλώκασιν, ὥσπερ ὁ Διδυμαῖος διὰ τούτων· —ἦν δ' ἡ
πεῦσις, εἰ δεῖ ὁμοῖαι τῷ ἐπαγαγόντι τὸν ὄρκον— Μητέρι μὲν μακάρων μέλεται Τιτηνίδι Ῥεῖη
αὐλοὶ καὶ τυπάνων πάταγοι καὶ θῆλος ὄμιλος Παλλάδι δ' εὐπήληκι μόθοι καὶ δῆρις Ἐνυοῦς,
καὶ βαλίσαις σκυλάκεσσι βαθυσκοπέλους ἀνὰ πρῶνας θῆρας ὀρειονόμους ἐλάαν Λητωίδι κούρη·
Ἥρῃ δ' εὐκελάδῳ μαλακῇ χύσις ἡέρος ὑγρῆς· λήια δ' εὐαλδῇ κομέειν σταχυητρόφα Διοῦ· Ἰσιδι
δ' αὖ Φαρίῃ, γονίμοις παρὰ χεύμασι Νείλου, μαστεύειν οἷστροισιν ἐδὸν πόσιν ἄβρὸν Ὅσιριν.

125 (34) Ὡ μέγα πᾶ σιν χάρμα βροτοῖσιν ἀπὸ σῶν ἱερῶν ματέρος ἀγνᾶς προθορῶν τοκετῶν.

126 Οἷς ἐπιλέγει· Ἄλλ' ὅτε Λατῶ ὠδὶς ἱερὰ λά ζετο πᾶσαν, ὀροθυνομένων διδύμων τοκετῶν ἔνδ' οἱ
σηκῶν, ἴστατο μὲν γ' ἄ, ἴστατο δ' ἄῃρ, πάγνυτο νᾶσος, πάγνυτο κῦμα· ἀνὰ δ' ἐξέθορες μάντι
Λυκωρεῦ, τοξότα Φοῖβε, κατὰ χρησμολάλων, βασιλεῦ, τριπόδων. Καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς πάλιν περὶ
ἑαυτοῦ· Τρίκκης ἐξ ἱερῆς ἥκω θεός, ὃν ποτε μήτηρ Φοῖβῳ ὑπευνηθεῖσα κυεῖ σοφίης βασιλῆα,
Ἰδριν ἱητορίης Ἀσκληπιόν· ἀλλὰ τί πεύθη; Ὁ δ' Ἑρμῆς φησι· Ὅς δ' ἐγώ, ὃν καλέεις, Ζηνὸς καὶ
Μαιάδος υἱός, Ἐρ μείας προβέβηκα, λιπὼν ἀστραῖον ἄνακτα.

128 (27) Ἥδη δὲ καὶ ἐν ἄλλοις οἱ μὲν θεράποντές τινων ἀνεδείχθησαν, ὥς ὁ Πᾶν τοῦ Διονύσου.
δεδήλωκε δὲ τοῦτο ὁ ἐν Βραγχίδαις Ἀπόλλων διὰ τούτων. Ἐννέα γὰρ εὐρέθησαν ἀποθανόντες·
πυνθανομένων οὖν τῶν τὸν ἀγρὸν οἰκούντων τὴν αἰτίαν, ἔχρησεν ὁ θεός· Χρυσόκερως
βλοσυροῖο Διωνύ σου θεράπων Πᾶν, βαίνων ὑλήεντα κατ' οὖρεα, χειρὶ κραταιῇ ῥάβδον ἔχων,
ἐτέρῃ δὲ λιγὺ πνεῖουσιν ἔμαρπτε σύριγγα γλαφυρήν, Νύμφῃσι δὲ θυμὸν ἔθελεγεν· ὁξὺ δὲ
συρίζας μέλος ἀνέρας ἐπτοίησεν ὑλοτόμους πάντας, θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας δαίμονος
ὀρνυμένου κρυερὸν δέμας οἰστρήεντος.

129 Καὶ νῦ κε πάντας ἔμαρψε τέλος κρυεροῦ θανάτοιο, εἰ μὴ οἱ κότον αἶνὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔχουσα
Ἄρτεμις ἀγροτέρῃ παῦσεν μένεος κρατεροῖο, ἦν καὶ χρή λίσσεσθ', ἵνα σοι γίγνητ' ἐπαρωγός. Οὐ
μόνον δὲ τὴν πολιτείαν αὐτῶν αὐτοὶ μεμνηνάκασιν καὶ τὰ ἄλλα τὰ εἰρημένα, ἀλλὰ καὶ οἷσισι
χαίρουσι καὶ κρατοῦνται ὑπηγόρευσαν, καὶ μὴν καὶ τίσιν ἀναγκάζονται, τίνα δὲ δεῖ θύειν, καὶ
ἐκ ποίας ἡμέρας ἐκτρέπεσθαι, τὸ σχῆμα τῶν ἀγαλμάτων ποταπὸν δεῖ ποιεῖν, αὐτοὶ τε ποίοις
σχήμασι φαίνονται ἐν τε ποίοις διατρίβουσι τόποις. καὶ ὅλως ἐν οὐδέν ἐστιν, ὃ μὴ παρ' αὐτῶν
μαθόντες οἱ ἄνθρωποι οὕτως αὐτοὺς ἐτίμησαν.

130 πολλῶν δ' ὄντων, ἃ τούτων ἐστὶ παραστατικά, ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν παραθήσομεν, ἵνα μὴ
ἀμάρτυρον τὸν λόγον καταλείπωμεν. Ἀλλὰ τέλει ξόανον, κεκαθαρμένον ὥς σε διδάξω.
πηγάνου ἐξ ἀγρῶ ἰοῦ δὲς μας ποίει, ἡδ' ἐπικόσμει ζῳοῖσιν λεπτοῖσι, κατοικιδίοις καὶ λαβώταις.
σμύρνης καὶ στύρακος λιβάνοιό τε μίγματα τρίψας σὺν κείνοις ζῳοῖς, καὶ ὑπαιθριάσας ὑπὸ
μήνην αὖξουσας, τέλει αὐτὸς ἐπευχόμενος τήνδ' εὐχήν.

131 εἴτ' ἐξέδωκεν εὐχήν, ἐδίδαξέ τε, πόσους ληπτέον ἄς καλαβώτας· ὅσσαι μορφαί μοι, τόσσοις
ζῳοῖς σε κελεύω καὶ σφόδρα ταῦτα τε λεῖν· δάφνης δέ μοι αὐτογενέθλου οἴκου ἐμοῦ χώρημα
ποιεῖν. καὶ ἀγάλματι πολλὸν κείνῳ ἐπευχόμενος δι' ὕπνων ἐμὲ δῖαν ἀθρήσεις. Λέγει Σάραπις,
ἰδὼν τὸν Πᾶνα, περὶ ἑαυτοῦ· Φαιδρὴ μὲν κατὰ δῶμα θεοῦ καταλάμπεται αὐγὴ· ἦλθε γάρ,
ἠντιβόλησε θεὸς μέγας· εἶδεν ἐμεῖο κάρτος ἀμαιμάκετον, λαμπηδόνα φλογμοτύραννον,
βόστρυχον ἐκ κεφαλῆς νεάτης χαροποῖσι μετώποις ἀμφὶς ἰαινόμενον πλοχομοῖς θ' ἱεροῖο
γενεῖου. Καὶ τὸ εἶδος δὲ ἑαυτῶν ὑπογράφουσι τοῦ σχήματος, ὥσπερ ὁ Πᾶν καὶ αὐτὸς ἐν
χρημοῖς περὶ ἑαυτοῦ τάδε λέγει διδάσκων· εὐχομαι βροτὸς γεγὼς Πανὶ σύμφυτος θεῷ,
δισσοκέρατι, δισσόποδι, τραγοσκελεῖ, τρυφῶντι.

- 133 Καὶ ἡ Ἑκάτη δὲ περὶ ἑαυτῆς οὕτω φησί· Ἦδη μοι σύγε πάντα ποίει· ξο ἄνω δ' ἄρ' ἐν αὐτῷ μορφῇ μοι πέλεται Δημήτερος ἀγλαοκάρπου, εἵμασι παλλεύκοις, περὶ ποσὶ δὲ χρυσοπέδιλος· ἀμφὶ δὲ τῇ ζώνῃ δολιχοὶ προθέουσι δράκοντες, ἵχνεσιν ἀχράντοισιν ἐφερπύζοντες, ἄνωθεν αὐτῆς ἐκ κεφαλῆς ἀρτῶμενοι ἐς πόδας ἄκρους, σπειρηδὸν περὶ πᾶσαν ἐλίσσόμενοι κατὰ κόσμον.
- 134 ὕλη δέ φησιν ἡ Παρίοιο λίθου ἢ εὐξέστου ἐλέφαντος. Ἐστὶ δὲ σύμβολα μὲν τῆς Ἑκάτης κηρὸς τρίχρωμος, ἐκ λευκοῦ καὶ μέλανος καὶ ἐρυθροῦ συνεστῶς, ἔχων τύπον Ἑκάτης φερούσης μάστιγα καὶ λαμπάδα καὶ ξίφος, περὶ ἣν εἰλήσθω δράκων· οὐρανοῦ δὲ ἀστέρες οἱ θαλάττιοι πρὸ τῶν θυρῶν πεπατταλευμένοι. ταῦτα γὰρ οἱ θεοὶ αὐτοὶ μεμνηνύκασιν διὰ τούτων. λέγει δὲ ὁ Πάν· Τούσδε δ' αὖ ἐλαύνετε, κηρὸν ἐν πυρὸς μένει θέντες αἰόλου χροός· λευκὸς ἔστω καὶ μέλας, χῶστε πῦρ φαεσφόρον ἄνθρακος πεφλεγμένου.
- 135 δεῖμα νερτέρων κυνῶν γλύμμα δεινὸν τῆς θεᾶς, λαμπὰς ἔστω πρὸς χέρας, καὶ ξίφος τὸ ποίνιμον, καὶ δράκων περισταλῆς ἅμῃ ασιν κόρην κρατῶν. δεινὸν ἀμφὶ κρᾶτα δρυὸς, αἰόλη τε κλείς ὁμοῦ καὶ τὸ δαιμόνων κράτος, μάστιγος ψόφος πολὺς.
- 137 Ὅτι δὲ φιλοῦσι τὰ σύμβολα τῶν χαρακτήρων, ἡ Ἑκάτη παραβάλλουσα πρὸς ἃ φιλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι μεμήνυκε διὰ τούτων· Τίς βροτὸς οὐ πεπόθηκε χαρακτῆρας ὁπάσασθαι χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου αἰγλήεντος; τίς δὲ τὰδ' οὐ φιλέει τῶν δὴ καθύπερθεν ἐφεστῶς, εἰς ἐν ἐγειρόμενος εἴρω πολυμερὲς φωτῶν; Κληίζειν Ἑρμῆν ἢδ' Ἥελιον κατὰ ταῦτα, ἡμέρη Ἥελιου, Μῆνην δ', ὅτε τῆσδε παρεῖη ἡμέρη, ἢδὲ Κρόνον ἢδ' ἐξείης Ἀφροδίτην κλήσεσιν ἀφθέγκτοις, ἃς εὗρε μάγων ὅχ' ἄριστος, τῆς ἐπταφθόγου βασιλεύς, ὃν πάντες ἴσασιν.
- 138 (8) Ὅσάνην λέγεις εἰπόντων, ἐπήγαγεν· Καὶ σφόδρα, καὶ καθ' ἕκαστον αἰεὶ θεὸν ἐπτάκι φωνεῖν.
- 140 Αἰπεινὴ μὲν ὁδὸς μακάρων τρηχεῖά τε πολλόν, χαλκοδέτοις τὰ πρῶτα διοιγομένη πυλεῶσιν. ἀτραπιτοὶ δὲ ἕασιν ἀθέσφατοι ἐγγεγαυῖαι, ἃς πρῶτοι μερόπων ἐπ' ἀπείρονα πρῆξιν ἔφηναν οἱ τὸ καλὸν πίνοντες ὕδωρ Νειλώτιδος αἴης· πολλὰς καὶ Φοίνικες ὁδοὺς μακάρων ἐδάησαν, Ἀσσύριοι Λυδοὶ τε καὶ Ἑβραίων γένος ἀνδρῶν. Χαλκόδετος γὰρ ἡ πρὸς θεοὺς ὁδός, αἰπεινὴ τε καὶ τραχεῖα, ἥς πολλὰς ἀτραποὺς βάρβαροι μὲν ἐξεῦρον, Ἕλληνες δὲ ἐπλανήθησαν, οἱ δὲ κρατοῦντες ἤδη καὶ διέφθειραν.
- 141 (2) τὴν δὲ εὗρεσιν Αἰγυπτίοις ὁ θεὸς ἐμαρτύρησε Φοῖνιξί τε καὶ Χαλδαίοις (Ἀσσύριοι γὰρ οὗτοι), Λυδοῖς τε καὶ Ἑβραίοις. ἔτι πρὸς τούτοις καὶ ἐν ἑτέρῳ χρησμῷ φησιν ὁ Ἀπόλλων· Μοῦνοι Χαλδαῖοι σοφίην λάχον ἢδ' ἄρ' Ἑβραῖοι, αὐτογένεθλον ἄνακτα σεβαζόμενοι θεὸν ἀγνῶς. καὶ πάλιν ἐρωτηθεῖς, τίνι λόγῳ πολλοὺς λέγουσιν οὐρανοὺς, ἔφησε τάδε· Εἷς ἐν παντὶ πέλει κόσμῳ κύκλος, ἀλλὰ σὺν ἑπτὰ ζώναισιν πεφόρηται ἐς ἀστερόεντα κέλευθα— ἃς δὲ Χαλδαῖοι καὶ ἀριζήλητοι Ἑβραῖοι οὐρανίας ὀνόμηναν—ἐς ἐβδόματον δρόμον ἔρπων. Ἐς δὲ θεὸν βασιλῆα, καὶ ἐς γενετῆρα προπάντων, ὃν τρομέει καὶ γαῖα καὶ οὐρανὸς ἢδὲ θάλασσα ταρτάριοι τε μυχοί, καὶ δαίμονες ἐκφρίσσουσιν.
- 143 ὦν νόμος ἐστὶ πατήρ, ἀγνοὶ δὲ τίουσιν Ἑβραῖοι. Ἀθανάτων ἄρρητε πατήρ, αἰώνιε, μύστα, κόσμων ἀμφιδρόμων ἐποχούμενε δέσποτα νότοις αἰθερίοις, ἀλκῆς ἵνα σοι μένος ἐστήρικται πάντ' ἐπιδερκομένῳ καὶ ἀκούοντ' οὐασι καλοῖς, κλυθὶ τεῶν παίδων, οὓς ἤροσας αὐτὸς ἐν ὥραις.
- 144 (11) σὴ γὰρ ὑπὲρ κόσμον τε καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα χρυσῇ ὑπέρκειται πολλὴ αἰώνιος ἀλκή, ἥς ὑπερῴρησαι ὀρίνων φωτὶ σεαυτόν, ἀενάοις ὀχετοῖσι τιθηνῶν νοῦν ἀτάλαντον, ὃς ῥα κυεῖ τόδε πᾶν, τε κνού μενος ἄφθιτον ὕλην, ἥς γένεσις δεδόκηται, ὅτε σφε τύποισιν ἔδησας.
- 145 ἔνθεν ἐπεὶ ρεῖ οὐσι γοναὶ ἀγίων μὲν ἀνάκτων ἀμφὶ σέ, παντόκρατορ βασιλεύτατε καὶ μόνη θνητῶν ἀθανάτων τε πάτερ μακάρων· αἱ δ' εἰσὶν ἄτερθεν, ἐκ σέο μὲν γεγαυῖαι, ὑπ' ἀγγελίῃσι δ'

ἕκαστα πρεσβυγενεῖ διάγουσι νόῳ καὶ κάρτεϊ τῷ σῶ. πρὸς δ' ἔτι καὶ τρίτον ἄλλο γένος ποιήσας ἀνάκτων, οἳ ῥ' ἑκάς ἡμαρ ἄγουσιν ἀνυμνεῖοντες ἀοιδαῖς βουλόμενόν ζ' ἐθέλοντες, ἀοιδιάουσι δ' ἐσῶδ' ε. εἴτα ἐπάγει ὁ χρησμὸς τάδε· Τύνη δ' ἐσσί πατήρ καὶ μητέρος ἀγλαὸν εἶδος καὶ τεκέων τέρεν ἄνθος, ἐν εἵδεσιν εἶδος ὑπάρχων καὶ ψυχὴ καὶ πνεῦμα καὶ ἁρμονίη καὶ ἀριθμός.

147 Τοὺς δὲ πονηροὺς δαίμονας οὐκ εἰκὴ ὑπὸ τὸν Σάραπιν ὑποπτεύομεν, οὐδ' ἐκ τῶν συμβόλων μόνον ἀναπεισθέντες, ἀλλ' ὅτι τὰ μειλίγματα καὶ τὰ τούτων ἀποτρόπαια πρὸς τὸν Πλούτωνα γίνεται, ὥς ἐν τῷ πρώτῳ ἐδείκνυμεν. ὁ αὐτὸς δὲ τῷ Πλούτῳ ὁ θεός, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα δαιμόνων ἄρχων, καὶ σύμβολα διδοὺς πρὸς τὴν τούτων ἔλασιν. Οὗτος γοῦν καὶ τοῖς ἱκέταις ἐδήλωσεν, ὥς πᾶσι ζώοις ὁμοιούμενοι προσίασι τοῖς ἀνθρώποις· ὅθεν καὶ παρ' Αἰγυπτίοις καὶ παρὰ Φοῖνιξι καὶ ὅλως παρὰ τοῖς τὰ θεῖα σοφοῖς ἱμάντες ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιρρήσσονται, καὶ ζῶα προσουδίζεται πρὸ τῆς θρησκείας τῶν θεῶν· ἐξελαυνόντων τῶν ἱερέων τούτους διὰ τοῦ δοῦναι πνεῦμα, ἥτοι αἷμα ζώων, καὶ διὰ τῆς τοῦ ἀέρος πληγῆς· ἵνα τούτων ἀπελθόντων παρουσία τοῦ θεοῦ γένηται.

148 καὶ οἶκος δὲ πᾶς μεστός, καὶ διὰ τοῦτο προκαθαίρουσι, καὶ ἀποβάλλουσι τούτους, ὅταν θεὸν κατακαλῶσι.

149 καὶ τὰ σώματα τοίνυν μεστὰ ἀπὸ τούτων· καὶ γὰρ μάλιστα ταῖς ποιαῖς τροφαῖς χαίρουσι. σιτουμένων γὰρ ἡμῶν προσίασι καὶ προσιζάνουσι τῷ σώματι, καὶ διὰ τοῦτο αἱ ἀγνεῖαι, οὐ διὰ τοὺς θεοὺς προσηγουμένως, ἀλλ' ἵν' οὗτοι ἀποστῶσι. μάλιστα δ' αἷματι χαίρουσι καὶ ταῖς ἀκαθαρσίαις, καὶ ἀπολαύουσι τούτων, εἰσδύνοντες τοῖς χρωμένοις. ὅλως γὰρ ἡ ἐπίτασις τῆς πρὸς τι ἐπιθυμίας, καὶ ἡ τοῦ πνεύματος τῆς ὀρέξεως ὁρμὴ ἀλλαχόθεν οὐ σφοδρύνεται ἢ ἐκ τῆς τούτων παρουσίας· οἳ καὶ εἰς ἀσήμους φθόγγους καὶ φύσας ἀναγκάζουσι τοὺς ἀνθρώπους ἐμπίπτειν διὰ τῆς συναπολαύσεως τῆς μετ' αὐτῶν γιγνομένης.

150 ὅπου γὰρ πνεύματος πλείονος ὀλκή, ἢ τῆς γαστρὸς ἐξ ἡδυπαθείας πεπληρωμένης, ἢ τῆς προθυμίας δι' ἡδονῆς ἐπίτασιν ἐκφυσώσης καὶ πολὺν τὸ ἔξωθεν σπώσης, ἐκεῖ παρουσία τῶν τοιούτων πνευμάτων σοι δηλούσθω. ἄχρι τούτων τολμᾷ φύσις ἀνθρώπων εὐρίσκειν τὰς περὶ αὐτὴν συνεστῶσας παγίδας· καὶ γὰρ ὁ θεὸς ὅταν εἰσκριθῇ, πολυπλασιάζεται τὸ πνεῦμα. Μήποτε οὗτοί εἰσιν ὧν ἄρχει ὁ Σάραπις, καὶ τούτων σύμβολον ὁ τρίκρανος κύων, τουτέστιν ὁ ἐν τοῖς τρισὶ στοιχείοις, ὕδατι, γῇ, ἀέρι, πονηρὸς δαίμων· οὓς καταπαύει ὁ θεὸς ὁ ἔχων ὑπὸ χεῖρα. ἄρχει δ' αὐτῶν καὶ ἡ Ἑκάτη, ὥς συνέχουσα τὸ τρίστοιχον. Ἐν χρηστήριον ἔτι παραθεῖς, ὅπερ αὐτὴ ἡ Ἑκάτη πεποίηται, καταπαύσω τὸν περὶ ταύτης λόγον· Ἥδ' ἐγὼ εἰμι κόρη πολυφάσματος, οὐρανόφοιτος, ταυρῶπις, τρικάρηνος, ἀπηνῆς, χρυσοβέλεμνος, Φοῖβη ἀπειρ ὀλεχῆς, φαεσίμβροτος, Εἰλείθυια, τριστοίχου φύσεως συνθήματα τρισσὰ φέρουσα· αἱ θέρα μὲν πυρόεσσι ἐξειδομένη εἰδώλοις, ἡέρα δ' ἀργεννοῖσι τροχάσμασιν ἀμφικάθημαι· γὰρ ἴαν ἐμῶν σκυλάκων δνοφερῶ γέ νει ἡνιοχε ὕ ω.

152 (22) Σπεύδοντος γοῦν τοῦ προφήτου αὐτοπτῆσαι τὸ θεῖον καὶ ἐπειγομένου, ὁ Ἀπόλλων ἀδύνατον ἔφη τὸ τοιοῦτο πρὶν λύτρα τῷ πονηρῷ δαίμονι δοῦναι. Λέγει δὲ οὕτως· Λύτρα δίδου γαίης πα τρίης οἰκήτορι σεμνῷ, πρῶτα χοάς, μετέπειτα πυρὴν ἢ δ' αἷμα κελαινόν, οἴνου παμμέλανός τ' οἶων θ' ἅμα καλὰ ῥέεθρα.

153 Καὶ σαφέστερον εἶπε περὶ τῶν αὐτῶν· Οἶνον καὶ γάλα βάλλε καὶ ὕδατος ἀγλαὸν εἶδος, καὶ ξύλα καρπὸν ἔχοντα διογνήτων ἀκυλαίων· σπλάγχνα δὲ κατθέμενος λιπαροῖς ἅμα νάμασι σπένδε. Μετὰ ποίας δὲ εὐχῆς ἐρωτηθεὶς ἥρξατο μὲν, οὐ μὴν ἐπλήρωσεν, οὕτως εἰπὼν· δαῖμον ἀλιτρονῶν ψυχῶν διάδημα λελογχῶς ἡερίων ὑπένερθε μυχῶν χθονίων τ' ἐφύπερθεν.

154 Ὅρθως καὶ τοῦτο ὁ Ῥόδιος Πυθαγόρας ἀπεφήνατο, ὅτι οὐχ ἡδονταὶ οἱ κληιζόμενοι ἐπὶ ταῖς θυσίαις θεοί, ἀνάγκη δὲ τινὶ ἀκολουθίας συρόμενοι παραγίνονται· καὶ οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δὲ

ἦττον. τινὲς δὲ καὶ ὥσπερ ἔθος ποιησάμενοι τῆς ἑαυτῶν παρουσίας εὐμαρέστερον φοιτῶσι, καὶ μάλιστα ἔαν καὶ φύσει ἀγαθοὶ τυγχάνωσιν· οἱ δέ, κἂν ἔθος ἔχωσι τοῦ παραγίνεσθαι, βλάβην τινὰ προθυμοῦνται ποιεῖν, καὶ μάλιστα ἔαν ἀμελέστερόν τις δοκῇ ἀναστρέφεσθαι ἐν τοῖς πράγμασι.

155 τοῦ γὰρ Πυθαγόρου ταῦτα εἰρηκότος παρετήρησα ἐκ τῶν λογίων, ὡς ἀληθὲς ἐστὶ τὸ εἰρημένον. πάντες γὰρ δι' ἀνάγκην φασὶν ἀφίχθαι, οὐχ ἀπλῶς δέ, ἀλλ' οἷον, εἰ χρή οὕτω φάναι, πειθανάγκην. εἴρηται δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐκεῖνα τὰ τῆς Ἑκάτης, δι' ὧν φησιν ἐπιφαίνειν· Ἡέριον, μεγα φεγ γέ ς, ἀπείριτον, ἀστεροπληθές, ἄχραντον, πολὺ δῶμα θεοῦ λίπον, ἡδ' ἐπιβαίνω γαίης ζωοτρόφοιο τεῆς ὑποθημοσύνησι πειθοῖ τ' ἀρρήτων ἐπέων, οἷς δὴ φρένα τέρπειν ἀθανάτων ἐδάη θνητὸς βροτός.

156 καὶ πάλιν· ἤλυθον εἰσαΐουσα τεῆς πολυφράδμονος εὐχῆς, ἣν θνητῶν φύσις εὔρε θεῶν ὑποθημοσύνησι. καὶ ἔτι σαφέστερον· τίπτε δ' αἰεὶ θεϊόντος ἀπ' αἰθέρος ὧδε χατίζων θειοδάμοις Ἑκάτην με θεῖν ἐκάλεσσας ἀνάγκαις; καὶ ἐξῆς· τοὺς μὲν ἀπορρή τοις ἐρύων ἴυγξιν ἀπ' αἴθρης ῥηιδίως ἀέκοντας ἐπὶ χθόνα διᾶν ἄγεσθαι, τοὺς δὲ μέσους μεσάτοισιν ἐπεμβεβα ὦτας ἀήταις, νόσφι πυρὸς θείοιο, πανομφέας ὥσπερ ὀνείρους εἰσκρίνεις μερόπεσιν, ἀεικέα δαίμονας ἔρδων.

158 καὶ πάλιν· ἀλλ' οἱ μὲν καθύπερθε μετήροροι οὐρανίωνες σπερχόμενοι κούφαισι μεθ' Ἀρπυΐαισι φέρονται. ῥίμφα δὲ θειοδάμοισιν ἐπημύσαντες ἀνάγκαις εἰς χθόν' ἐπειγομένως δηῶιον αἰσσοῦσι, θνητοῖς ἐσσομένων ὑποφήτορες. καὶ πάλιν ἄλλος ἀναγκαζόμενος ἔφη· κλυθὶ μευ οὐκ ἐθέλοντος, ἐπεὶ μ' ἐπέδησας ἀνάγκη. Ἐπεὶ καὶ ἐπανάγκους ἑαυτῶν ἐκδιδόασιν, ὡς δηλώσει ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκδοθεὶς περὶ ἑαυτοῦ ἐπ' ἀνάγκης.

159 λέγεται δὲ οὕτως· Οὐνομ' ἀναγκαίης τόδε καρτερόν ἡδ' ἔτι βριθύ. καὶ ἐπήγαγε· Μόλε δ' ἐσσυμένως τοισίδε μύθοις, οἷους ἀπ' ἐμῆς κραδίης ἀνάγω, ἱεροῖσι τύ ποις συνθλιβομένου πυρὸς ἄγνοῦ. τολμᾷ δὲ φύσις ταῦτα προφαίνειν τῆς σῆς γενέθλης, ἄμβροτε Παιάν. καὶ πάλιν ὁ Ἀπόλλων· Ῥεῦμα τὸ Φοιβείης ἀπονεύμενον ὑψόθεν αἴγλης πνοιῇ ὑπὸ λιγυρῇ κεκαλυμμένον ἡέρος ἄγνοῦ θελγόμενον μολπαῖσι καὶ ἀρρήτοις ἐπέεσσι, κάππεσεν ἀμφὶ κάρηνον ἀμωμήτοιο δοχῆος λεπταλέων ὑμένων· μαλακὸν δ' ἐνέπλησε χιτῶνα, ἀμβολάδην διὰ γαστρὸς ἀνεσσύμενον παλίνορσον· αὐλοῦ δ' ἐκ βροτέοιο φίλην ἐτεκνώσατο φωνήν.

160 Τούτων οὔτε σαφέστερα οὔτε θεϊκώτερα καὶ φυσικώτερα γένοιτ' ἄν. πνεῦμα γὰρ τὸ κατιὸν καὶ ἀπόρροια ἐκ τῆς ἐπουρανίου δυνάμεως εἰς ὀργανικὸν σῶμα καὶ ἔμψυχον εἰσελθοῦσα, βάσει χρωμένη τῇ ψυχῇ, διὰ τοῦ σώματος ὡς ὄργάνου φωνὴν ἀποδίδωσιν. Ὅτι δὲ σπεύδουσιν ἀναχωρεῖν οἱ κληθέντες θεοί, δηλώσει τὰ τοιαῦτα, λεγόντων· λύετε λοιπὸν ἄνακτα· βροτὸς θεὸν οὐκέτι χωρεῖ.

162 (5) καὶ πάλιν· τίπτ' ἐπιδευόμενοι δηρὸν βροτὸν αἰκίζεσθε; καὶ πάλιν· ἔρπε, καὶ ὀτραλέως ἐπιέρχαιο, τόνδε σαώσας. καὶ πῶς ἀπολύειν αὐτοὺς χρή αὐτὸς διδάξει λέγων· παύεο δὴ περίφρων ὀάρων, ἀνάπαυε δὲ φῶτα, θάμνων ἐκλύων πολὺν τύπον, ἡδ' ἀπὸ γυίων Νειλαίην ὀθόνην χερσὶν στιβαρῶς ἀπαείρας. καὶ τὴν ἀπόλυσιν εἶπεν· ὑψίπρωρον αἶρε ταρσόν, ἴσχε βάξιν ἐκ μυχῶν, καὶ βραδυνόντων ἀπολῦσαι, φησί· Σινδό νος ἀμπέτασον νεφέλην, λῦσόν τε δοχῆα.

163 καὶ πάλιν ἄλλοτε ἀπόλυσιν ἔδωκε τοιαύτην· Ναϊάδες Νύμφαι Μούσαις μί γὰρ λύετε Φοῖβον ἄδουσαι θεαίαις, ἐκατηβόλον Ἀπόλλωνα. καὶ πάλιν ἄλλοτε φησι· λύσατέ μοι στεφάνους, καί μευ πόδας ὕδατι λευκῷ ῥάνατε, καὶ γραμμάς ἀπαλείψατε, καί κε μόλοιμι.

164 Χειρὸς δεξιτερῆς δάφνης κλάδον ἄρατε χερσί, ψήχετέ τ' ὀφθαλμοὺς διδύμους ῥῖνάς τε προσώπου. ἄρατε φῶτα γαίηθεν ἀναστήσαντες ἐταῖροι Τὰς γραμμάς τοίνυν παρακελεύεται ἀπαλείφειν, ἵνα ἀπέλθῃ· ταύτας γὰρ κρατεῖν, καὶ μέντοι καὶ τὸ ἄλλο σχῆμα τῆς ἐνδύσεως, διὰ

τὸ φέρειν εἰκονίσματα τῶν κεκλημένων θεῶν. Δηθέντος γάρ τινος καταδέξασθαι θεόν, εἰπὼν ὁ θεός, ὅτι ἀνεπιτήδειός ἐστι διὰ τὸ ὑπὸ φύσεως καταδεδέσθαι, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτροπιασμούς ὑπαγορεύσας, ἐπάγει· Ῥιπὴ δαιμον ἰης γὰρ ἅ λου ῥς ᾽ ἐπιδέδρομεν ἄλ κῆς σαῖσι γοναῖς, ἅς χρή σε φυγεῖν τοῖαισι μαγείαις.

165 (8) δι' ὧν καὶ σαφῶς δεδήλωται, ὅτι ἡ μαγεία ἐν τῷ λύειν τὰ τῆς εἰμαρμένης παρὰ θεῶν ἐδόθη εἰς τὸ ὁπωσοῦν ταύτην παρατρέπειν. Ἄ γὰρ λέγουσιν οἱ θεοί, εἴπερ τὰ μεμοιραμένα γινώσκοντες λέγουσιν, ἀπὸ τῆς τῶν ἄστρων φορᾶς δηλοῦσι, καὶ τοῦτο σχεδὸν πάντες ἐξέφηναν οἱ ἀψευδεῖς τῶν θεῶν.

166 (10) Ἐρωτηθεὶς ὁ Ἀπόλλων, τί τέξεται ἡ γυνή, ἐκ τῶν ἄστρων εἶπεν, ὅτι θῆλυ, ἐκ τοῦ σπορίμου ἐπιγνούς χρόνου· Ἐκφύεται γαίηνθεν ὁ κλώ ν, ὅτε λείμακες ὄμβρου διψοσύνη κατέμαρ ψαν ὄλον πόμα μητέρος αὐτῆς, ἔνδον ὀρινομένης χρόνον ἄρκιον· οὔτι δὲ κοῦρον, ἀλλὰ κόρην.

167 Φοίβη γὰρ εὐσκοπος ἤροσεν ἀγνὴν Κύπριν, ἐπειγομένην θῆλυν γόνον, ὧ φίλε, σεῖο. ἰδοὺ καὶ ἀπὸ τοῦ σπορίμου, ὅτι σελήνη ἐπὶ Ἀφροδίτην ἐφέρετο, εἶπεν ὅτι θῆλυ γεννηθήσεται. καὶ μὴν καὶ τὰς νόσους ἐκεῖθεν προλέγουσιν. ἐπάκουσον γάρ· ἡ μάλα μιν κακὸς ἰὸς ἐνὶ στέρνοισι δαμάζει, πνεῦμονος ἀλγιν ὅεσσαν ὑπερβλύζων κακότητα, ταῦτα δὲ Μοιράων νόος ἤγαγεν, ἡ δὲ κελαινὴν εἰς ἔριν ἐστήριξε, κακηπελίησι δαμάζειν, ὑψιπόλοιο Κρόνοιο κακὴν ὑπ' ἀταρπὸν ἰόντος.

168 ἀλλὰ σε μόρσιμον ἤμαρ ἀναπλῆσαι βιότοιο ἀλγιν ὅεις βροτολοιγὸς ἐπισπέρχων Κρόνῳ ἄντα σπε ὕσατο, σῆς δὲ θέμειλον ἀπὸ φρενὸς ἡσίτωσε· τοῦνεκα καὶ πατέρος θεοειδέος ἱερὸν ἦτορ φευγέμεναι κακόεργον ἐπηπείλησεν Ἄρηα. Οὕτως καὶ ὁ Ἀπόλλων περὶ τινος, ἅμα καὶ τὴν περὶ στρατιὰν προθυμίαν ἐφηγούμενος πόθεν αὐτῷ γίνεται, ἔφη· Ἄρεα κραιπνὸν ἔχει γενεθλίον, ὅς μιν ὀρίνει, οὐδέ ἐ ταρχύσει· Ζηνὸς γὰρ ἐπέχραε βουλή, ἡ οἱ κῦδος ἄρειον ἀπ' Ἄρεος εὐθύς ὀρέξει.

169 καὶ πάλιν ἐπ' ἄλλου· εὐχαίτης ἐπέκειτο Κρόνος, στυγεροῖσι δὲ κέντροις ἄλγυνεν παιδὸς ταλαοῦ δυσπέμφελον ἡ ὦ. Ἄλλ' ἤδη καὶ τὴν γυνῶσιν τῆς φορᾶς τὴν ἀκριβῆ καὶ τὰς ἐκ τούτων συμβάσεις ἀκατάληπτον εἶναι ἀνθρώποις, καὶ οὐ μόνον τούτοις, ἀλλὰ καὶ τισι τῶν δαιμόνων· ὅθεν καὶ ψεύδονται περὶ πολλῶν ἐρωτηθέντες. Οὕτω καὶ ναῶν μοῖραι καὶ ἱερῶν, καὶ αὐτοῦ γε τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ ἱερὸν μεμοίρατο κεραυνωθῆναι, ὥς φησιν· Ὡ ζαθέης γεγαῶτες Ἐριχθονίοιο γενέθλης, ἔτλητ' ἐλθέμεναι καὶ ἐμὴν ἐρεεινέμεν ὁμφὴν, ὅπ πως δηωθῇ περικαλλέος ἔδρανα σηκοῦ.

170 (17) κλυτε δαφνηρεφέων μυχάτων ἄπο θέσκελον ὁμφὴν. εὗτ' ἂν ἄνω πνεῖοντες ὁ παιθ ἐριοὶ κελάδοντες τρίβωνται πατάγοισιν ἐναντία δηριόωντες— κρυμὸς δ' αὖ περὶ κόσμον ἀπείρονα νήνεμος ἔσται— μηδὲ διεξερύγησιν ἔχη κεκακωμένος αἰθήρ, αἰθαλόεις περὶ γαῖαν, ὅπη τύχεν, ἔκπεσε πυρσός.

171 τὸν μὲν δὴ θῆρὲς γε κατ' οὖρεα δειμαίνοντες φεύγουσιν πυμάτοις ὑπὸ κεύθεσιν, οὐδὲ μένουσιν εἰσιδέειν ὅσσοισι καταιβάσιον Διὸς ἔγχος. τοῦ μὲν καὶ νηοὶ μακάρων καὶ δένδρεα μακρὰ ἡλιβάτων τ' ὀρέων κορυφαὶ νῆες τ' ἐνὶ πόντῳ δάμνανται ζαπύροις πωτήμασιν ἐμπελάοντος· καὶ δ' αὐτὴ πληγεῖσα Ποσειδάωνος ἐταίρη πολλάκις ἠχήεσς· ἀναχάζεται Ἀμφιτρίτη. ὕμεις οὖν καὶ ἄτλητον ἐνὶ φρεσὶν ἄλγος ἔχοντες τέτλατε Μοιράων ἀμετάτροπα δῆνεα θυμῷ ταῖσι γὰρ οὐρανίδαο Διὸς κατένευσε κάρηνον, ὅττι κε δὴ νήσωσιν, μένειν ἀσάλευτον, ἀτράκτοις.

172 αἶσα γὰρ ἦν δολιχοῖσι χρόνοις περικαλλέα σηκὸν πυρσῶν αἰώρησι διυπετέεσσι δαμῆναι. Ἀμφὶ δὲ Πυθῶ καὶ Κλαρίην, μαντεύματα Φοίβου, αὐδήσει φάτις ἡμετέρῃ θεμιτῶδεσιν ὁμφαῖς.

173 μύρια μὲν γαίης μαντήια θέσκελα νῶτ' ἐβλύσθη, πηγαί τε καὶ ἄσθματα δινήεντα· καὶ τὰ μὲν ἄψ χθονίοισιν ὑπαὶ κόλποισιν ἔδεκτο αὐτὴ γαῖα χανοῦσα, τὰ δ' ὤλεσε μυρῖος αἰὼν. μούνῳ δ'

Ἡελίῳ φαεσιμβρότῳ εἰσέτ' ἕασιν ἐν Διδύμων γυάλοις Μυκαλήιον ἔνθεον ὕδωρ, Πυθῶνός τ' ἀνὰ πέζαν ὑπαὶ Παρνάσιον αἶπος, καὶ κραναὴ Κλαρίη, τρηχὺ στόμα φοιβάδος ὀμφῆς. Νικαεῦσι δὲ χρῶν ἔφη· Πυθῶν δ' οὐκ ἔστιν ἀναρρῶσαι λάλον ὀμφήν· ἥδη γὰρ δολιχοῖσιν ἀμαυρωθεῖσα χρόνοιςιν βέβληται κληῖδας ἀμαντεύτοιο σιωπῆς.

174 ῥέξατε δ' ὥς ἔθος ἐστὶ θεόπροπα θύματα Φοίβῳ. Καὶ τὸ περιέχον ἀναγκάζον ψευδῇ γίνεσθαι τὰ μαντεῖα, οὐ τοὺς παρόντας ἐκόντας προστιθέναι τὸ ψεῦδος.

175 (13) πολλάκις γοῦν προλέγουσιν ὅτι ψεύσονται· οἱ δὲ μένουσι καὶ λέγειν ἀναγκάζουσι διὰ τὴν ἀμαθίαν. εἶπε γοῦν ὁ Ἀπόλλων ποτέ, τοιαύτης οὔσης τῆς καταστάσεως, ὥς ἐδείξαμεν, πονηρᾶς τοῦ περιέχοντος. κλεῖτε βίην κάρτος τε λόγων· ψευδηγόρα λέξω. καὶ ὅτι ταῦτα ἀληθῆ ἐστιν ἅπερ ἔφαμεν, δηλώσει τὰ λόγια.

176 ἔφη γοῦν τις κληθεὶς τῶν θεῶν· σήμερον οὐκ ἐπέοικε λέγειν ἄστρον ὁδὸν ἱρήν, ἔδρανα μαντοσύνης γὰρ ἐν ἀστράσι νῦν πεπέδεται. Ἡ τε Ἑκάτη κληθεῖσα ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τοῦ περιέχοντός φησι· Οὐ λαλέω, κλείσω δὲ πύλας δολιχοῖο φάρυγγος. νυκτὸς γὰρ κέντροι σιν ἀχρειοτάτοις προσελαύνει Τιτηνὶς κερόεσσα θεῇ κακοῦς ἄρ' ἰδοῦσα. καὶ πάλιν, τινῶν εἰπόντων, εἰ καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ ὑπὸ τὴν εἰμαρμένην εἰσὶν, ὅτι φυλάττονται ταῦτα, ἐπήγαγε· λυέσθω φύσεως δεσμὰ, ἵνα σοῖσι πίθωμαι.

177 ὦ κραδίη, τί λέληκας ἀναλκείῃσι τυπεῖσα; ὥς ποθέεις μαθέειν, ὃ σε μὴ θέμις ὦδ' ἐρεεῖν. στήθε πόθου, παύσασθε βίης, τυτθοί περ ἔοντες. Ψυχὴ μὲν, μέχρις οὗ δεσμοῖς πρὸς σῶμα κρατεῖται φθαρτὰ νοοῦσα πάθη θνηταῖς ἀλγηδόσιν εἴκει· ἡνίκα δ' αὐτὲ λύσιν βροτὴν ἐν μετὰ σῶμα μαρνανθὲν ὠκίστην εὕρηται, ἐς αἰθέρα πᾶσα φορεῖται αἰὲν ἀγήραος οὔσα, μένει δ' εἰς πάνπαν ἀτειρής.

178 πρωτόγονος γὰρ τοῦτο θεοῦ διέταξε πρόνοια. Παράδοξον ἴσως δόξειεν ἂν τισὶν εἶναι τὸ μέλλον λέγεσθαι ὑφ' ἡμῶν.

180 (16) Τὸν γὰρ Χριστὸν οἱ θεοὶ εὐσεβέστατον ἀπεφύησαντο καὶ ἀθάνατον γεγονότα, εὐφήμεως τε αὐτοῦ μνημονεύουσι. Περὶ γοῦν τοῦ Χριστοῦ ἐρωτησάντων, εἰ ἐστὶ θεός, φησὶν [ἡ Ἑκάτη]· Ὅτι μὲν ἀθανάτη ψυχὴ μετὰ σῶμα προβαίνει, γινώσκεις· σοφίης δὲ τετμημένη αἰὲν ἀλᾶτα ἰ. ἀνέρος εὐσεβίῃ προφερεστάτου ἐστὶν ἐκείνη ψυχὴ. Ἐπερωτησάντων δέ, διὰ τί ἐκολάσθη, ἔχρησεν· Σῶμα μὲν ἀδρανέσιν βασάνοις αἰεὶ προβέβληται· ψυχὴ δ' εὐσεβέων εἰς οὐράνιον πέδον ἵζει.

182 (3) Αὐτὸς οὖν εὐσεβὴς καὶ εἰς οὐρανούς, ὥσπερ οἱ εὐσεβεῖς, χωρήσας. ὥστε τοῦτον μὲν οὐ βλασφημήσεις, ἐλεήσεις δὲ τῶν ἀνθρώπων τὴν ἄνοιαν. θνητὸς ἦν κατὰ σάρκα, σοφὸς τερατώδεσιν ἔργοις, ἀλλ' ὑπὸ Χαλδαίοις δικασπολίσιν ἀλωκῶς, γομφωθεὶς σκολόπεσσι πικρὴν ἀνέπλησε τελευτήν.